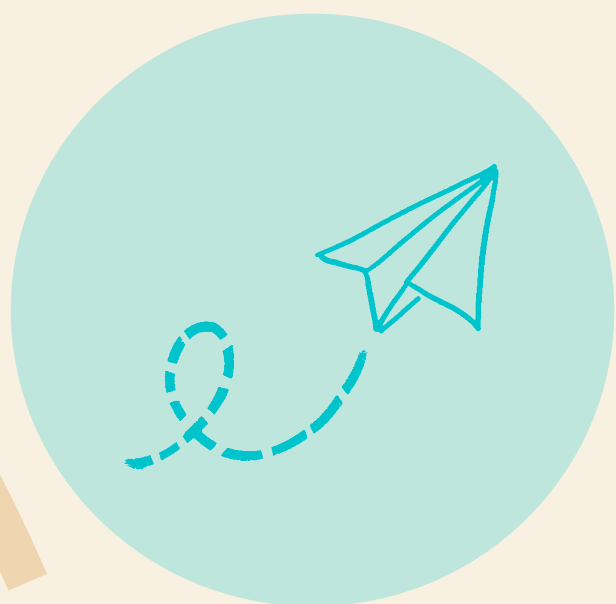

ภาวะอึ่งเชิงกรานหย่อนในสตรี

ภาวะอึ่งเชิงกรานหย่อนในสตรี หรือ Pelvic organ prolapse (POP) คือภาวะเนื้อเยื่อและกล้ามเนื้ออึ่งเชิงกรานไม่สามารถพยุงอวัยวะภายในเพื่อให้อยู่ในตำแหน่งเดิม เมื่อยืนหรือมีแรงดันในช่องท้องมากขึ้น ทำให้เกิดการหย่อนหรือการเคลื่อนลงต่ำและเกิดอาการต่าง ๆ ตามมา ทั้งนี้ไม่ได้จำเพาะเพียงช่องคลอด หรือมดลูกเท่านั้น ยังรวมถึงผนังช่องคลอดและลำไส้ตรง ปัจจุบันพบได้บ่อยในสตรีสูงวัยและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่มีอายุขัยเพิ่มขึ้น

อาการของภาวะอึ่งเชิงกรานหย่อนเป็นอย่างไร หรือคะคุณหมอ ?

เนื่องจากภาวะอึ่งเชิงกรานหย่อนในสตรีนั้นครอบคลุมอวัยวะทั้งสามระบบ ทั้งระบบทางเดินปัสสาวะส่วนล่าง ระบบสืบพันธุ์และ ระบบลำไส้ส่วนล่าง ผู้ป่วยจึงมีอาการแสดงที่หลากหลายขึ้นอยู่กับระบบที่ได้รับผลกระทบ บางรายมีก้อนยื่นทางช่องคลอด อาจต้องใช้นิ้วดันกลับและเกิดการเสียดสีกับเสื้อผ้าเกิดภาวะตกขาวผิดปกติ และเป็นแผลเลือดออก บางรายการหย่อนของช่องคลอดทำให้ท่อนปัสสาวะเกิดการบิดรูป ผู้ป่วยจะมีอาการปัสสาวะผิดปกติและเมื่อปล่อยทิ้งไว้ อาจทำให้เกิดการติดเชื้อของกระเพาะปัสสาวะเรื้อรัง หากลำไส้ตรงหย่อนร่วมอาจมีอาการอุจจาระไม่สุด กลั้นอุจจาระไม่ได้ นอกจากนี้แล้วภาวะอึ่งเชิงกรานหย่อนอาจเป็นอุปสรรคต่อการร่วมรักกับคู่นอนได้ ทำให้คุณภาพผู้ป่วยแย่ลงและเกิดความอับอายต่อทั้งตัวเองและคู่นอน

แล้วใครกันนะที่มีโอกาสเป็นภาวะนี้ได้บ้างคะ ?

มีปัจจัยหลายอย่างส่งเสริมให้ผู้ป่วยมีภาวะอึ่งเชิงกรานหย่อน แต่ส่วนใหญ่มักพบในผู้ป่วยสูงอายุ มีประวัติคลอดบุตรทางช่องคลอดหลายครั้ง วัฏหมดประจำเดือนภาวะอ้วน ผู้ป่วยที่ท้องมีก้อนหรือท้องมาน น้ำ สุกบวหรือมีโรคปอดที่ทำให้เกิดอาการไอบ่อย ๆ ภาวะท้องผูกจำเป็นต้องเบ่งถ่าย ผู้ป่วยบางกลุ่มที่มีโรคพันธุกรรมเกี่ยวกับเนื้อเยื่อเกี่ยวพันผิดปกติ

การวินิจฉัยในผู้ป่วย

โดยทั่วไปสามารถให้การวินิจฉัยจากประวัติของผู้ป่วย การตรวจร่างกาย การตรวจภายใน และการตรวจทางทวารหนักเมื่อจำเป็น ในบางกรณีอาจต้องได้รับการตรวจเพิ่มเติม โดยภาวะอึ่งเชิงกรานหย่อนสามารถแบ่งได้เป็น 5 ระยะ ตั้งแต่ระยะ 0 ถึง 4 โดยระยะ 0 หมายถึงไม่มีการหย่อนของอวัยวะในอึ่งเชิงกรานหรือคนปกติ และระยะ 1-4 จะเริ่มมีการหย่อนมากขึ้นตามลำดับ

เมื่อเป็นโรคแล้ว จะรักษาอย่างไรดีคะคุณหมอ ?

การรักษาของภาวะอึ่งเชิงกรานหย่อนจะพิจารณาจาก ระยะของโรค ความรุนแรงอาการของผู้ป่วย และความต้องการของผู้ป่วยเป็นหลัก โดยการรักษาอาจแบ่งอย่างง่ายเป็น

การรักษาด้วยการไม่ผ่าตัด หรือ การรักษาเชิงอนุรักษ์ เริ่มต้นด้วยการกำจัดปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยกระตุ้นของผู้ป่วย เช่นรักษาโรคไอเรื้อรัง หรือ ลดน้ำหนัก การออกกำลังกายกล้ามเนื้ออึ่งเชิงกรานสามารถช่วยลดอาการและการดำเนินโรคได้ รวมถึงการใช้อุปกรณ์หรือห่วงพยุงช่องคลอด (Pessary)

การรักษาด้วยการผ่าตัด โดยการผ่าตัดมีหลากหลายวิธีขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย แต่โดยมากจะพิจารณาในรายที่มีอาการรุนแรงและระยะของโรคสูง โดยเป้าหมายคือการซ่อมแซมอึ่งเชิงกรานหรือพยุงอวัยวะภายในไม่ให้เคลื่อนต่ำ ทั้งนี้ทั้งนั้นขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ป่วยเป็นหลัก